

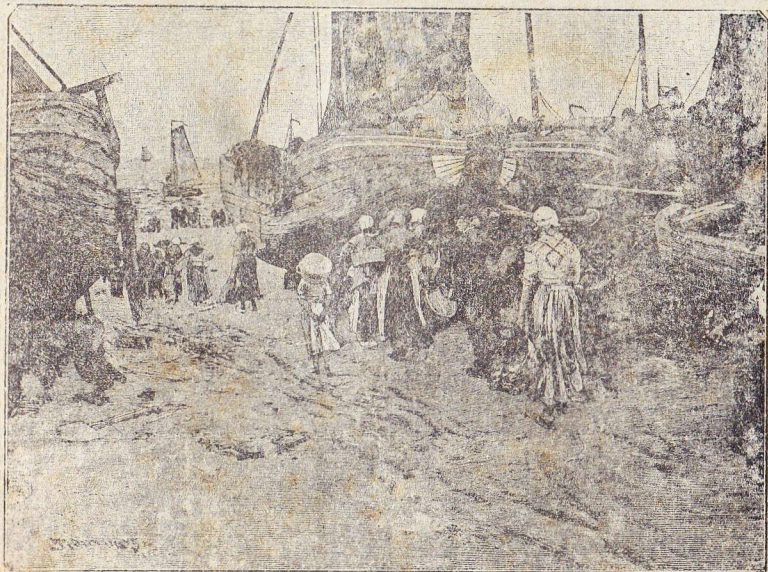
A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr 43.

A. HANS

DE VEERMAN VAN 'T ZWIN

Derde uitgave.

Uitgave A. HANS-VAN DER MEULEN, Contich

PRIJS: 60 CENTIEMEN

DE VEERMAN VAN 'T ZWIN

door A. HANS.

I.

Lodewijk van Male, de heer van Vlaanderen, wilde aan het volk de vrijheid ontnemen. Toen hem dit niet gelukte, riep hij de hulp in van den Franschen Koning. Deze kwam met een groot leger naar Vlaanderen. De Vlamingen verdedigden zich onder Filips van Artevelde. De slag werd bij West-Roozebeke geleverd. En het Fransche leger behaalde de overwinning (1).

Laurens Pieters was ook ten strijde geweest en op een Novemberavond van het jaar 1382 kwam hij terug in zijn woning aan het Zwin, tusschen Brugge en Sluis. Het Zwin was toen een groote stroom. Nu is er nog een kleine inham van over.

Gysbert Pieters, zijn vader en Geertrui zijn moeder, begroetten den jongeling hartelijk. Ze kenden het nieuws reeds. Laurens vertelde van den slag en van Artevelde's dood.

— Dus, nu is de Fransche koning meester? zei Gysbert.

(1) Zie « De Jongen van West-Roozebeke », Nr 27, van de Kinderbibliotheek.

— Ja... Karel VI... maar hij is nog een knaap en anderen zetten hem tot wreede dingen aan. O, ons arm Vlaanderen! Wat zal het nog te lijden hebben! De Graaf heeft niets meer te vertellen...

— Die heeft zich zelf de knecht van een Franschen vorst gemaakt, hernam Gysbert. Als ge vreemde hulp inroept tegen uw eigen volk, wordt ge door die zoogenaamde vrienden ook veracht.

— God zij Vlaanderen ook genadig! bad moeder Pieters.

Laurens stapte na den maaltijd een ladder op en legde zich in een zolderkamer ter ruste. Weldra sliep hij in...

Maar den volgenden morgen was hij al weer vroeg op.

— Jongen, hadt ge nog wat doorgeslapen, zei zijn moeder.

— Neen, ik moet mijn werk weer opvatten! antwoordde de zoon.

— Och, ik heb het nu al eenige weken gedaan...

— Ik kan het u genoeg aanzien, moeder. En het is hoog tijd, dat ge een kalmer leven krijgt...

— Nog een dag erbij, zou me niet gedeerd hebben.

Laurens Pieters was veerman aan het Zwin. In zijn boot zette hij de reizigers van den eenen naar den anderen oever over; eigenlijk vervulde zijn vader dat beroep; maar die was verleden jaar tusschen twee schepen beklemd geweest en had daaruit een gebrek

aan de beide beenen behouden. Hij kon slechts wat strompelen met behulp van een stok. Ook was hij zeer verzwakt. Laurens nam dus het veer waar. Hij was een flinke schipper. Toen hij ten strijde trok, deed zijn moeder het werk.

Laurens ontbeet nu... en dan ging hij naar den stroom. Hij dacht aan al de gesneuvelde en gewonde makkers... Er deerde hem niets... Dadelijk bij den slag was er onder de Vlamingen verwarring ontstaan. De legerbenden botsten opeen... Uit zulk een menschenhoop waarin velen verstikten, had Laurens zich los moeten worstelen. Hij ging weer ten aanval... maar och, toen was de slag reeds verloren.

Laurens peinsde hierover, toen hij zijn boot reinigde... Er hing een nevel over het Zwin en de veerman kon zelfs aan de overzijde niet zien. Hij meende echter geroep te hooren... Hij luisterde aandachtig.

— Ja, er is ginder een reiziger, mompelde hij.

Hij roeide over den stroom. Toen zag hij een man en een meisje. Ze waren beiden met slijk bespat en kwamen zeker al van ver. Op het schoon gelaat der jonkvrouw lag angst.

— Veerman, wilt ge ons over zetten? vroeg de man, die in een wijden mantel gehuld was en den hoed diep over het voorhoofd droeg.

— Stap maar in, heer, antwoordde Laurens.

— Kan ik langs hier Sluis bereiken?

— Jawel...

Laurens bood de jonkvrouw de hand om haar te helpen, want de dijk was glibberig van de vette klei.

Laurens blikte den reiziger aan. Hij had dat gezicht meer gezien... Waar dan toch? Hij dacht hierover onder het roeien. En eensklaps wist hij het.

— Heer, gij waart te Roozebeke bij het Vlaamsche leger! zei de veerman.

De vreemdeling ontstelde geweldig en het meisje uitte een kreet van schrik.

— O, verraad vader niet! smeekte ze. We zijn nu arme vluchtelingen.

— U verraden, jonkvrouw? herhaalde Laurens. Ik ben immers een Vlaming en ik streed met uw vader mede... Gisterenavond pas kwam ik thuis...

— Gij waart bij den ruwaard? vroeg de reiziger.

— Natuurlijk! We zijn uit het Brugsche en Sluische Vrije met velen te Roozebeke geweest.

— O, dan zijn we bondgenooten!

— Ik heb u ginder gezien. Gij voerdt een afdeeling Bruggelingen aan...

— Ja... ik ben de heer van Meetkerke... Gisteravond ben ik thuis geweest... maar Leliaarts uit Brugge wilden mij gevangen nemen. Ik heb toen met mijn dochter Annie kunnen ontsnappen. We hopen nu te Sluis een schip te vinden, om naar Holland of Engeland te ontkomen, tot we een nieuwen strijd kunnen aangaan. Gelukkig heeft de dikke mist ons omhuld, want wij worden reeds achtervolgd...

— Gij zijt een der weinige edelen, die het recht van het volk erkenden en ons hielpen, zei Laurens. De heeren der kasteelen doen met den graaf mee. En zij stonden in het Fransche leger tegen hun eigen landgenooten. O, ik begrijp, dat ze u nu haten...

— Ja, ze zouden mij als verrader willen dooden, beweerde de heer van Meetkerke. Recht is voor mij altijd recht... En het volk had het recht aan zijne zijde. Graaf Lodewijk van Male schond het...

— Verraders zijn zij, die met een vreemden vorst heulen tegen hun land. Ze stonden bij den vijand, zei Laurens.

Zoo sprekende voer men over den stroom. Op den anderen oever wachtte een vischkoopman uit Sluis. Hij keek nieuwsgierig naar den edelman en zijn dochter.

— Wilt ge over? vroeg Laurens.

— Ja.

— Ik kom dadelijk... Stap maar al vast in de boot.

De jonge veerman leidde de heer van Meetkerke en jonkvrouw Annie in zijne woning en zei:

— Rust hier eerst uit! Als ge zoo beslijkt en afgemat Sluis binnenkomt, zult ge te veel argwaan wekken. Ook daar wonen Leliaarts (1).

De reizigers namen graag het aanbod aan. De zoön

(1) Leliaarts waren zij die met de Franschen heulden tegen hun eigen volk.

fluisterde zijne moeder eenige woorden toe en vrouw Pieters ontving de gasten zeer vriendelijk. Vader lag nog te bed.

Laurens keerde nu vlug naar de boot terug en roeide met den vischkoopman heen.

— Wel, mijnheer Lens, onaangenaam weer om te reizen, zei de veerman. Zoo nevelig.

— Ja, maar die heer en dame, hebben er zich toch ook niet aan gestoord, antwoordde de passagier, die een sluw gezicht bezat. Wie zijn ze?

— Maar hoe zou ik dat weten! Ik ondervraag mijn reizigers niet. Dat ware al te ongemanierd!

— Zeker gasten die niet gaarne gezien worden, hernam Lens. Die man trok zijn hoed zoo diep over de oogen... Maar dat zal hem te Sluis weinig helpen, want er zijn reeds ambtenaren aangesteld, om scherp op de vreemdelingen te letten.

— Waarom?

— Waarom? Ge zijt ook te Roozebeke geweest... en ge weet dus drommels goed hoe de zaken staan. Fas zelf maar op! Men zal nu streng zijn tegenover de tegenstanders van den graaf. Die ambtenaren moeten hen beletten uit Sluis per schip te ontsnappen. Ja, pas gij ook maar op!

— Ik heb gehoorzaamd aan den oproep der weerbare mannen, en moest dat doen.

— Ja... maar ze zullen nu heel weinig geven om wetten en al zulke perkamenten, verzekerde Lens. 't Beste is heel koest te zijn. De graaf is weer baas.

— De Franschen, die hij geroepen heeft, zijn de meester!

— O, dat is hetzelfde... En die heer en dame zullen wel vluchtelingen zijn.

— Dat is hun zaak...

— Ja, ieder de zijne, hé? Ik ga eens zien, of ik te Reigersvliet en Koudekerke visch kan opdoen...

Laurens had wel harder woorden willen gebruiken tegen den koopman, die zoo weinig fierheid toonde. Maar 't was het beste voorloopig te zwijgen.

Toen Lens over was, roeide de veerman snel terug. De heer van Meetkerke en Annie waren aan 't eten.

— Ge kunt niet naar Sluis! zei Laurens.

En hij vertelde, wat hij van Lens vernomen had. Annie verbleekte.

— O, dan zijn we al verloren! jammerde ze.

— Wel neen, antwoordde Laurens. Ik zal u helpen. We zijn immers bondgenooten.

Vader Gijsbert was intusschen opgestaan en wist nu wie de vreemdelingen waren.

— Ik weet raad, zei hij. De heer kan te Reigersvliet ontvluchten op de sloep van Boudewijn.

— O, ja!... riep Laurens uit. Boudewijn is mijn broeder, vervolgde hij tot den edelman. Hij woont te Reigersvliet bij Knokke. Hij is visscher en zal u op zijn sloep wel naar Zeeland brengen (1).

(1) Zeeuwsch-Vlaanderen behoorde toen niet tot Zeeland. Dit gewest lag in dien tijd dus veel verder van 't Zwin dan nu.

— O, hoe dank ik u! sprak de heer van Meetkerke ontroerd.

— Vlamingen moeten elkaar nu bijstaan. zei Gysbert. Ik kon niet naar Roozebeke... maar u helpen, dat is in mijn vermogen. Echter zal de jonkvrouw de reis niet kunnen meemaken.

— O, dan mag ik uw voorstel niet aannemen! her-nam de edelman teleurgesteld.

— Stil eens!... De jonkvrouw kan bij ons blijven... We vinden dan wel een gelegenheid om haar achterna te sturen... Maar haar op een visscherssloep brengen, zou achterdocht wekken. Ook te Reigersvliet zullen ambtenaars loeren. U kunnen we in een visscher verkleeden en zoo stapt ge aan boord. Maar meisjes of vrouwen varen zelden mee. We brengen de jonkvrouw eenige weken later op een gewoon schip uit Sluis. Dan zal het toezicht verslapt zijn. Bovendien zij wordt niet vervolgd, alleen gij. De scheiding zal maar kort zijn.

— Vader, doe wat die goede man zegt! smeekte Annie. Bekommert u niet om mij. Deze brave lieden zullen mij immers helpen.

— Mijnheer van Meetkerke, met mijn leven ben ik voor de jonkvrouw borg, verklaarde Laurens. Wij zullen haar bij een tante brengen. En daar vindt niemand haar. In onze woning — het veerhuis — komen te veel menschen.

De edelman begreep, dat hij toegeven moest. Hij

had niemand in de wereld dan Annie... en het viel hem zwaar haar achter te laten; maar het kon niet anders.

Een half uur later waren Laurens en de heer van Meetkerke gereed om naar Reigersvliet te vertrekken. De vader omhelsde zijne dochter.

— Annie... God zegene u, en brenge ons weer spoedig samen, zei hij ontroerd.

— Vader, gij hebt mij altijd het voorbeeld van moed en dapperheid gegeven, sprak het meisje. Ik zal het volgen.

Ze hield zich flink en drong haar tranen terug. De edelman dankte ook Gysbert. Hij wilde hem eene geldelijke belooning schenken, maar de oude veerman weigerde die.

— We werken voor Vlaanderen, zei hij fier.

Moeder zou de reizigers overzetten, om dan de boot terug te brengen.

II.

Het dorp Reigersvliet zult ge op de kaart niet meer vinden. Er is wel een vaart onder dien naam bekend aan den IJzer bij Diksmuide en in den oorlog van 1914-1918 heeft men er geweldig gevochten. In vroeger eeuwen lag er een Reigersvliet bij Knokke. Knokke was toen een gehucht van Koudekerke... En die naam Koudekerke werd later Heist. Maar het oude Reigersvliet, Knokke en Koudekerke, zijn sinds lang in zee

verdwenen. De golven sloegen immers bij geweldige stormen land weg.

Reigersvliet was in 1382 dus een bloeiend visschersdorp. Dien ochtend lagen de sloepen op het strand. Ze kwamen uit zee met visch. Vrouwen en meisjes gingen er met manden heen, om de lading te halen. Ook Laurens Pieters mengde zich onder hen. De heer van Meetkerke bevond zich nu in het huis van zijn broeder. Het was beter dat hij zich niet ver- toonde...

— Hei, Boudewijn! riep Laurens, en hij klom vlug aan boord van zijn broeder's vaartuig.

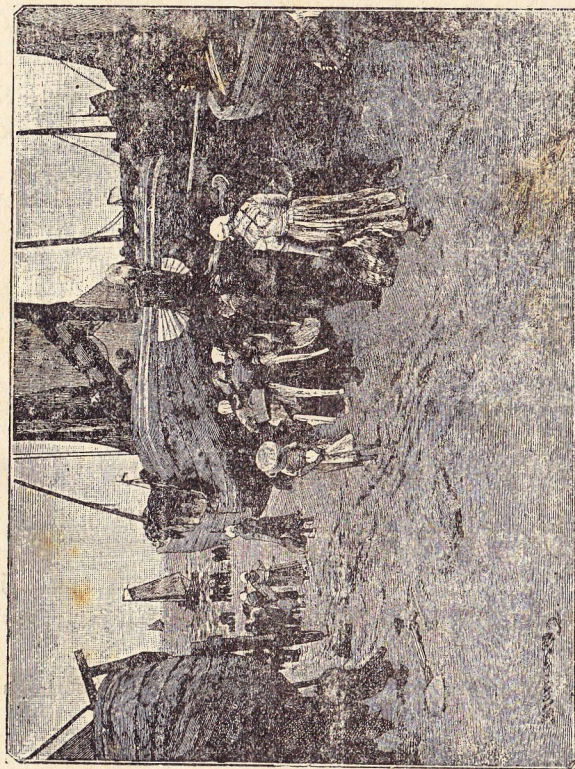
— Laurens... ge zijt dus veilig uit den strijd terug! zei een kloeke jonge visscher. Gysbert's oudste zoon.

— Ge kent het treurig nieuws? vroeg Laurens na de hartelijke begroeting.

— Ja, ik heb het zooeven vernomen. Maar wij verliezen geen moed. Onrecht houdt geen stand.

Na nog even over den slag bij Roozebeke gesproken te hebben, vertelde Laurens het doel van zijn komst... En Boudewijn was dadelijk bereid den heer van Meetkerke te helpen.

— En ook andere vluchtelingen zullen door de visschers van Reigersvliet bijgestaan worden, verzekerde de broeder. Wij zijn immers Vlamingen met hart en ziel. Ha, nu willen de Leliaarts wraak nemen, omdat ze met vreemde hulp meester zijn. Is de vluchteling bij mij thuis? Goed, straks ga ik mee en dan zullen we alles bespreken...

Vrouwen en meisjes gingen er met manden heen.

Een uur later keerde Laurens naar het Zwin terug. Boudewijn zou den heer van Meetkerke in een visscherspak steken en zoo mee aan boord nemen. Dan wilde hij hem naar Zierikzee in Zeeland brengen.

Den volgenden middag lagen de sloepen van Reigersvliet weer zeilree, dus klaar om te vertrekken. Boudewijn Pieters ging het strand op met een ouderen visscher naast hem. De heer van Meetkerke was knap vermomd.

— Er zijn hier ook al soldaten op het strand, zei Boudewijn zacht. Die moeten van nacht stilletjes gekomen zijn.

— Om te beletten dat er vluchtelingen ontsnappen?

— Ja, dus een maatregel als te Sluis. Maar wij zullen hen eens flink verschalken.

— God helpe mij!

— Weest niet ongerust! Ge heet nu Joos, hoor!

De twee mannen klommen aan boord.

Maar daar schrokken ze. Daar naderden twee krijgslieden. De heer van Meetkerke meende dat hij verraden was.

— Houd u bedaard! fluisterde Boudewijn hem toe.

En aan de soldaten vroeg hij:

— Wat is er aan de hand, mannen?

— Gij gaat uit visschen? klonk het. Dan moeten we eerst uw schip onderzoeken.

— Maar waarom?

— Hebt gij vluchtelingen aan boord?

— Vluchtelingen?... Ik begrijp u niet...

De krijgslieden kwamen op het vaartuig... en speurden overal rond.

— Niemand, zeiden ze.

Aan dek was nog een knecht, maar die werd niet verdacht.

— Kent gij den heer van Meetkerke? vroeg een der soldaten dan aan Boudewijn.

— Een edelman?

— Ja.

— Maar mannen, meent ge nu, dat eenvoudige visschers in vriendschap leven met kasteelheeren? Ge doet me lachen! Hoort ge dat, Joos, zoo richtte hij zich tot den vluchteling. Die soldaat vraagt of wij den heer van Zevenkerke, of hoe is de naam ook... kennen...

— Meetkerke, herhaalde de krijgsman.

— Dat is een dorp bij Brugge, hé? Ik weet dat ze er ter bedevaart gaan...

— En daar woont op het kasteel een verrader, beweerde de soldaat. Nu is hij weggelopen, maar hij moet op het schavot. En pas op, als ze hem hier helpen!

— Wat zou hij hier komen doen? riep Boudewijn.

— Ge kunt nooit weten. Wie hem durft helpen, zal er van langs krijgen.

De beide gasten vertrokken. Boudewijn keek den edelman eens aan en fluisterde:

— 't Gaat best! Die kerels wilden weten, of gij u zelve kent.

Ze vermoedden niet dat een burger scherp naar hen keek. 't Was de vischkoopman Lens, uit Sluis. We weten hoe deze den vorigen dag in Laurens' veerboot overgevaren was. Hij had toen den heer van Meetkerke en zijn dochter gezien. Hij verbleef nu te Reigersvliet, om visch te koopen.

— Die kameraad van Boudewijn Pieters is geen visschers, zei Lens bij zich zelf. Dat zie ik aan zijn houding... Hij is een vluchteling... dezelfde, die gisteren over 't Zwin kwam... Hij had toen zijn hoed wel over de oogen getrokken, maar ik herken hem toch. Boudewijn zal hem weg brengen... Nu, 't zijn mijn zaken niet. 't Best is zich, in dezen tijd, maar met niemand te bemoeien. Als ik geld verdien, ben ik al tevreden.

Boudewijn moest nu nog wat wachten tot de vloed genoeg rees, om heen te varen... En toen verliet de heer van Meetkerke het ongelukkige Vlaanderen... Hij dacht aan Annie... O, mocht zijn dochter vlug volgen!... Maar zij was onder de hoede van brave lieden...

Dien avond had men overal bekend gemaakt, dat de heer van Meetkerke aan het gerecht overgeleverd moest worden als een verrader. Laurens hoorde dat en lachte. Hij wist dat zijn broeder's schuit reeds veilig vertrokken was met den vluchteling. En dit

goede nieuws ging hij meedeelen aan Annie. Het meisje was reeds bij Laurens' tante, die op een hoeve, een kwartier landinwaarts woonde... Annie was er vermomd als dienstmeid... O, hoe innig dankte ze den jongen veerman voor zijn hulp!

Eenige dagen gingen voorbij... De Fransche soldaten roofden in Vlaanderen. 't Was een vreeselijke tijd. Te Kortrijk hingen in de Onze Lieve Vrouwe kerk, vijf honderd gulden sporen, van Fransche ridders... Men had die als zegeteekenen uit den slag van Groeninghe bewaard. En daarom liet de jonge Fransche koning Kortrijk in brand steken.

Elken dag kwam Annie in haar vermomming naar het veerhuis. Dan sprak ze met Laurens en zijn ouders. En de jonge veerman was verheugd toen hij haar weer een goed bericht melden kon. Haar vader was veilig te Zierikzee en Boudewijn lag met zijn sloep terug in Reigersvliet.

— En nu zorgen we, dat gij bij uw vader komt, beloofde de oude Gysbert. Nog wat geduld...

III.

Maar er kwam ernstiger nieuws. De Leliaarts te Brugge waren woedend, omdat de heer van Meetkerke niet gevonden werd. Ze gingen naar graaf Lodewijk van Male. Deze loofde geld uit aan hem, die tijding kon geven over den edelman. Dat bericht werd

eveneens te Sluis bekend gemaakt. De Leliaarts dezer stede zouden hun bondgenooten van Brugge helpen. Ze lieten de haven bewaken.

Ook de vischkoopman Lens las de kennisgeving; zijn oogen schitterden van begeerlijkheid. Er was nu geld te verdienen... En 't geld aanbod hij...

— Boudewijn Pieters heeft den heer van Meetkerke helpen ontvluchten, mompelde hij. Eerst wilde ik dat niet vertellen, maar nu kan ik die som verdienen. Ik weet immers nieuws van den vluchteling. Maar ik moet het slim aan 'boord leggen.

Te Sluis was reeds een Fransche kommandant aangekomen, gelijk in de meeste Vlaamsche steden (1). Graaf Lodewijk van Male had weinig te vertellen in zijn eigen land. De vischkoopman begaf zich nu bij dien Franschen overste. Hij verhaalde hoe hij Laurens Pieters een verdachten reiziger had zien overbrengen... 't Leek een edelman. En de veerman van 't Zwin had dien persoon in zijn huis verborgen... Daags nadien was dezelfde verdachte kerel bij Laurens' broeder te Reigersvliet aan boord gegaan.

De Fransche kommandant keek Lens leelijk aan. Hij was een rechtschapen mensch, en verachtte verraders als de vischkoopman. Ook voor Lodewijk van Male had hij niet den minsten eerbied. Maar de overste moest aan de hoogere overheid gehoorzamen...

(1) Sluis, nu in Zeeuwsch-Vlaanderen (Nederland) was toen ook een gemeente van het graafschap Vlaanderen.

— 't Is goed, ik heb uw boodschap gehoord, zei hij tot Lens.

— Krijg ik nu mijn geld, heer? vroeg de inhalige man.

— Als de heer van Meetkerke gevonden wordt...

— Maar er is een som beloofd aan hem, die tijding kon geven over den vluchteling, en dat heb ik gedaan.

— Ik moet toch onderzoeken of gij geen leugens vertelt. Ga nu heen! gebod de kommandant.

Hij zond dan soldaten naar het veerhuis. Laurens stond aan zijn boot. De krijgslieden vroegen, of hij de veerman was.

— Ja, die ben ik, antwoordde de jongeling.

— Dan nemen we u gevangen! We zullen u leeren vluchtelingen te helpen! sprak de aanvoerder van het troepje.

— Vluchtelingen!

— Houd uw mond! Mee naar Sluis!

Moeder kwam naar buiten geloopt. Ook de oude Gysbert strompelde naar de deur. Maar ze konden niets doen. Ze zagen hoe de soldaten hun zoon ruw heen sleurden... Twee krijgslieden bleven achter. Ze vertelden aan de ouders, waarom Laurens aangehouden werd.

— En wij gaan uw anderen zoon halen, den vischer van Reigersvliet! zei een van hen. Zet ons over!

Vrouw Pieters zou nu zelf moeten roeien! Zij, de moeder, werd gedwongen, de soldaten bij te staan, die

haar zoon gevangen gingen nemen. Gysbert fluisterde haar toe:

— Vaar zoo langzaam als ge kunt, en maak een omweg. Win tijd.

Toen zijn vrouw met de krijgslieden in de boot stapte, strompelde hij naar een hutje dat wat verder stond. Daar woonde een palingvisscher, Geert. Gysbert vertelde, wat er gebeurd was en vervolgde:

— O, konden we Boudewijn nog waarschuwen! Ik kan niet naar Reigersvliet gaan.

— Ik zal het doen! antwoordde Geert.

— Dank u... Luister, mijn vrouw zal traag roeien en een omweg maken. Loop gij langs dezen oever tot aan het veer van Kadzand. Steek daar over naar Reigersvliet. Zeg aan mijn zoon, dat hij de vlucht moet nemen...

— Ik begrijp u. Vertrouw op mij. Ja, we zijn Vlamingen, hé! En we staan voor elkander.

Geert babbelde niet langer en vertrok.

— God helpe hem en mijn kinderen! bad Pieters.

Zijn vrouw had den wenk goed verstaan. Ze begreep, dat haar man een plan had. Ze roeide zeer langzaam. Maar ze handelde nog slimmer. Ze stuurde de boot op een zandbankje. Boem... Het vaartuig zat vast...

— We zitten aan den grond! kloeg moeder Pieters. Ik ben ook de veerman niet... Gij dwingt me tot het werk van mijn zoon.

— Maar we moeten naar den overkant! zei een der soldaten.

— Eerst dient het water te stijgen. Dan raken we weer vlot.

— Ge hebt dat opzettelijk gedaan!

— Ge zult toch wel te Reigersvliet komen... en mijn armen zoon gevangen nemen net als den goeden Laurens!

De soldaten waren kwaad. Maar het hielp hun geen zier. 't Duurde wel twee uur, eer de boot weer van de bank kwam. Gysbert zag dat van uit zijn woning. Ha, zijn vrouw had zijn bedoeling goed begrepen!

Zoo kon Geert, de palingvisscher, geruimen tijd vóór de soldaten te Reigersvliet aankomen. De brave buurman ging naar het huisje van Gysbert's oudsten zoon. Boudewijn's vrouw was daar met haar kindje. En verschrikt hoorde ze het nieuws.

— Mijn man is aan 't visschen op zee, sprak ze.

— Dan mag hij niet terug keeren, beweerde Geert. Ik zal een boot leenen en naar hem toe varen. Hij moet nu voor een tijd naar Zeeland.

— Dan ga ik met mijn kind mee, hernam de vrouw. Ik wil van hem niet gescheiden zijn!

Ze maakte haastig een pakje. Dit bevatte wat kleeven. Alle andere bezittingen moest ze achterlaten. Ze sloot snikkend haar woning. Maar dan beheerschte ze zich. Er liepen nog soldaten rond. Die moesten niets vreemds aan haar zien.

Geert had intusschen een boot te leen gevraagd. Hij

nam ook een net juist of hij aan de kust wilde visschen. De jonge vrouw/Pieters stapte in. En Geert roeide heen. Hij moest eenige uren hard werken.

Eindeiljk bereikte hij de kleine vloot van Reigersvliet. Spoedig lag hij naast de sloep van Boudewijn, die ontsteld alles vernam. Hij besloot ook naar Zierikzee te zeilen. Hij nam vrouw en kind aan boord en hartelijk dankte hij Geert.

— Veel groeten thuis, zei hij. God bevrijde ook onzen armen Laurens!

De palingvisscher keerde terug.

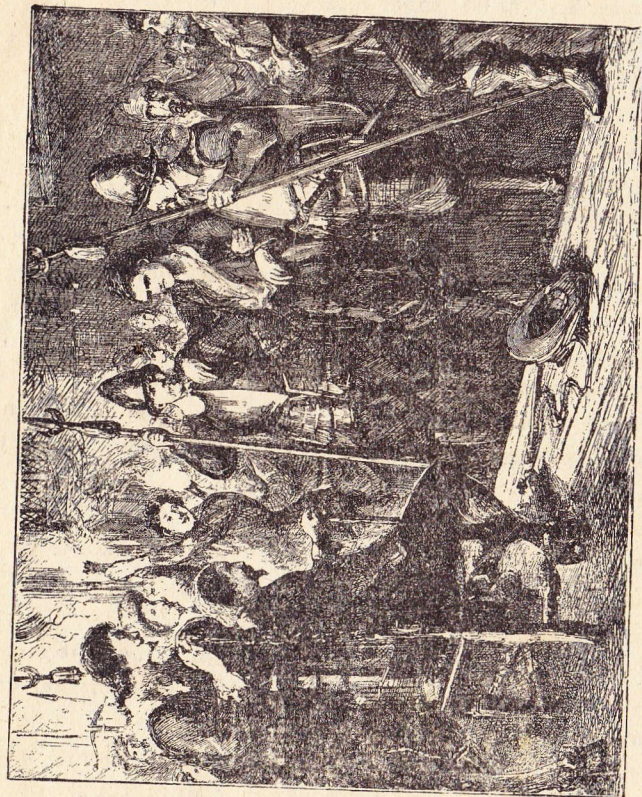
Laurens was dus naar Sluis gebracht. Hij werd vóór den kommandant geleid. Achter diens stoel stond een vertaler. Ook Lens werd geroepen en herhaalde zijn verklaring. Toen kon de eerlijke veerman zijn woede niet bedwingen.

— Gemeene verrader! riep hij. Ge verkoopt mannen van uw eigen volk! Welnu, ja, ik heb den heer van Meetkerke geholpen. Hij is een der onzen. Ik ben Vlaming en als Vlaming wil ik handelen... Ik ben geen Judas als die vischkoopman...

De Fransche kommandant kon Laurens niet boos toespreken. Hij voelde eerbied voor den trouwen eerlijken jongeling. Gaarne had hij hem laten gaan, maar dat mocht hij niet doen. Laurens werd naar de gevangenis geleid.

— Krijg ik nu mijn geld? vroeg Lens weer.

— Liever gaf ik u een schop, verzekerde de over-

Hij werd voor den kommandant geleid.

ste. Maak, dat ge weg komt! Uw bloedgeld zal u gebracht worden, maar ik wil u niet langer zien! Ik ben hier wel als vijand, maar alle verraders veracht ik.

Onthutst droop de vischkoopman af. Toen nu de soldaten uit Reigersvliet zonder gevangene terug keerden, werd de woede der Leliaarts nog grooter. Ze eischten dat Laurens gedood zou worden... Weer gingen ze naar den graaf. En deze deed hun zin. Laurens Pieters werd veroordeeld, om aan de galg te sterven.

Dit nieuws wekte verontwaardiging te Sluis. O, wat schimpte men op de Leliaarts! Toen Artevelde meester was, toonden die kerels zich onderworpen en plat. Maar nu hun graaf Fransche hulp gehaald had, luchtten ze hun haat voor het volk. En zij eischten het leven van een eenvoudigen jongen. De veerman van 't Zwin was bij vele burgers bekend. Hij werd bemind om zijn gedienschtigheid. En thans moest hij sterven...

Vader en moeder Pieters waren wanhopig. O, wat weenden ze om hun jongen! Annie van Meetkerke bezocht hen.

— 't Is alles onze schuld! kloeg ze.

— Neen, verklaarde Gysbert. Mijn zonen hebben hun plicht gedaan. Ze zijn Vlamingen. Laurens zal er geen spijt over hebben.

— Ik ga naar Sluis! riep de moeder eensklaps uit. Ik zal dien overste om het leven van mijn zoon smeecken. Ze zeggen dat hij een braaf man is.

— Ik vergezel u, zei Annie.

Ze begaven zich naar het stadje en werden bij den

Franschen kommandant toegelaten. Deze luisterde ontroerd naar de bede van de moeder. Een bediende vertaalde alles.

— Ik zal trachten genade voor uw jongen te krijgen, beloofde de Franschman.

— Heer, sprak Annie, toen in het Fransch; laat Laurens Pieters vrij... En neem mij gevangen! Ik ben de dochter van den heer van Meetkerke.

— Gij zijn dochter! riep de overste verbaasd, het meisje in haar boerinnengewaad aanstarend.

— Ja... ik ben vermomd! Laat mij sterven voor Laurens!... Wat hij deed geschiedde om ons... Moest vader het weten, hij zou onmiddellijk terug keeren en zich gevangen geven. Ik doe het thans in zijn plaats.

— Jonkvrouw, uw taal is verheven, uw houding edel, maar ik heb geen bevel om u aan te houden, antwoordde de overste. Ik mag uw offer niet aannemen. Keer met de moeder huiswaarts. Ik zal voor den gevangene doen wat ik kan.

Vrouw Pieters vroeg dan om haar zoon te mogen zien. De kommandant liet dit dadelijk toe.

— Moeder! riep Laurens, toen de cipier de zware deur van een half donkere cel geopend had.

— O, mijn brave jongen! snikte de vrouw.

Het was een roerende ontmoeting. Toen zag Laurens jonkvrouw van Meetkerke. Annie vertelde hem, wat ze den overste aangeboden had. De jongeling schrok.

— Neen, dat wil ik niet! riep hij op heftigen toon

uit. Ik heb mijn plicht van Vlaming gedaan. Moedig zal ik sterven, zooals mijn makkers van Roozebeke. Eens wordt het land weer vrij. Jonkvrouw denk dan nog eens aan mij...

— Noem mij Annie ! Gij zijt edeler dan ik... O, wist vader het... hij zou terug keeren!

— Hij mag niet! Uw vader zal aan ons volk nog veel diensten bewijzen meer dan ik kan. Hij moet voorloopig in Zeeland blijven. Vlaanderen wordt weer vrij.

— De overste zal u verlossen, hij heeft het beloofd, zei vrouw Pieters. Wij bidden voor u, mijn jongen. God zal ons niet scheiden.

Laurens zweeg een wijle, maar dacht:

— Genade kan ik niet vragen. Ik heb niets oneerlijks gedaan.

Hij drukte er dan zijn vreugde over uit dat Boudewijn ontsnapt was. Hij had dit van den cipier vernomen.

Veel te vroeg voor de moeder kwam het bevel, dat ze heengaan moest. Ook Annie weende. Laurens hield zich flink.

— Troost mijn moeder, fluisterde hij 't meisje toe.

Toen ze de cel verlaten hadden, liet hij zijn tranen vloeien... Hij beminde het leven zoo sterk... En op de belofte van den kommandant rekende hij weinig.

Toch hield de overste woord... Maar de Leliaarts eischten Laurens' leven. En de graaf luisterde weer naar hen... De jonge veerman van 't Zwin moest sterven... De stadsschrijver ging het vertellen aan de ouders... Toen sprak hij in stilte met Annie van Meetkerke.

De Leliaarts wilden een streng voorbeeld stellen. Ze waren nu immers meester in de stad. De gewone galg stond buiten de muren der plaats. Maar thans werd het straftuig op de markt gebracht, op een schavot. Ieder moest het kunnen zien, hoe de veerman van 't Zwin gekastijd werd. Dat zou schrik wekken.

Soldaten omringden het verhoog en hielden het volk op een afstand. De Fransche kommandant zat te paard. Nu en dan keek hij verachtelijk naar de Leliaarts. Sommigen stonden vooraan in een groep. Anderen lachten uit ramen of keken van op balkons. Ze lachten en schertsten.

— Troep verraders van uw volk, mompelde de overste. Ik begrijp niet hoe onze koning zulk gespuis helpt. Maar ja, ook in Frankrijk wil hij het volk knechten. Ik ga den krijgsdienst verlaten. Onze soldaten zijn nu geen strijders maar roovers.

Uit de Sint Janskerk (1) luidde de doodsklok... Trommels roffelden.

— Daar is hij! riep het volk.

Soldaten brachten Laurens op 't plein. De jongeling hield zich moedig. Onder de menigte begonnen veel vrouwen en meisjes te weenen. Ook menige man veegde een traan weg. Anderen balden de vuisten. O, wat

(1) Deze kerk is in 1825 afgebrand. Men wijst te Sluis nog een weide, vroeger het kerkhof, rond dat gebouw.

men nu al dulden moest. Maar eens werd Vlaanderen weer vrij.

Laurens Pieters beklom het schavot. Een priester sprak met hem. De jongeling knielde neer en bad een wijle. Dan stond hij weer op en keek een vogel na... Die vloog in de richting van zijn huis...

— Vader, moeder, Boudewijn, Annie goeden nacht, fluisterde Laurens. Tot weerziens in den Hemel! Men zal zeggen, dat ik me dapper heb gehouden...

De stadsschrijver las dan het vonnis voor. Voortdurend blikte hij van zijn papier op naar zijn huis, dat aan een zijde van de markt stond. Toen hij gedaan had, riep Laurens Pieters met luide stem:

— Ik heb geleefd en gestreden als Vlaming en zal moedig als Vlaming sterven, gelijk onze broederen te Roozebeke. Leve de vrijheid!

Uit het volk steeg gejuich op. Die woorden raakten het harte... De Leliaarts echter jouwden. De trommels roffelden weer. Dan werd het plots stil. Van onder het schavot was de beul in rood gewaad gekomen. Hij sprong vlug op het verhoog. Nu hoorde men geen geluid meer. Alleen de klok tampte somber.

De beul legde Laurens de hand op den schouder.

— Moed, zei de priester.

Maar de stadsschrijver hief den arm op en wenkte den beul achteruit te gaan. Hij wees naar zijn woning. Ieder keek in die richting. Verbazing greep de menigte aan. Uit het huis kwam een meisje in een lang, wit kleed. Ze vouwde de handen en bad. Zoo ging ze

vlug naar den Franschen kommandant en sprak met duidelijke stem:

— Heer, uit kracht van een oud privilege, eisch ik het leven van Laurens Pieters, volkomen bereid hem onmiddellijk tot echtgenoot te nemen.

— Annie! kreet Laurens. O, waarom zijt gij hier gekomen?

— De jonkvrouw van Meetkerke, tierde een Leliaart. Ik wist, dat ze met haar vader gevlucht was. Ze is dus hier! Dat men haar gevangen neme!

— Ja, ja! hielden andere Leliaarts. Ze zal borg zijn voor den verrader van Meetkerke. Zoo lokken we hem!

— Stilte! beval de overste. Wat beteekent dat? vroeg hij aan den stadsschrijver.

— Een oude, maar nog geldige keure zegt, dat aan een ter dood veroordeelde het leven geschonken wordt, zoo een meisje hem opeischt en met hem onmiddellijk in het huwelijk treedt. Het stuk berust daar in ons stadhuis, antwoordde de ambtenaar.

— Haal het mij! gebod de kommandant.

Er ontstond nu weer groote beroering onder het volk. Het nieuws, dat jonkvrouw van Meetkerke een laatste poging waagde, om Laurens Pieters te redden, vloog van mond tot mond.

— De overste kan dat niet toestaan, meende men bij de Leliaarts. Hij laat het stuk brengen, om het te verscheuren.

Rustig wachtte Annie aan den voet van het schavot.

Ze bleef bidden met gevouwen handen, de oogen hemelwaarts geheven. Wie haar zien konden, bewonderden haar schoonheid. De stadsschrijver had haar gisteravond over dat recht gesproken. Geen oogenblik aarzelde ze, om Laurens aldus te redden. Ze had den koenen jongeling trouwens lief gekregen. Gaarne zou ze haar adel afleggen, om de vrouw te worden van een burger, die getoond had zielenadel te bezitten. De veroordeelde zelf blikte haar dankbaar aan. Annie scheen hem een Engel toe.

De stadsschrijver was spoedig terug. Hij toonde de vergeelde, oude keure aan den overste. Een dienaar van dezen vertaalde ze. De zegels waren echt. Laurens volgde in spanning de bewegingen van den kommandant. Niemand kon zich verbeelden wat er in zijn hart omging. De beul dreigde met den dood... Annie wilde het leven schenken. Wie van beiden zou winnen? Vreeselijke vraag!

Weer was het doodstil op de markt. Ook de klok zweeg... De kommandant stak de hand omhoog.

— Laurens Pieters, gij zijt vrij, als gij toestemt onmiddellijk Annie van Meetkerke te huwen! zoo verklaarde hij.

De stadsschrijver zette die woorden in 't Vlaamsch over.

— Ik ben bereid Jonkvrouw van Meetkerke te huwen, en dank haar voor haar edel gedrag, antwoordde de jonge man.

Gejuich klonk. Leliaarts drongen dichters bij den overste.

— Die keure telt niet! riepen ze. De vrijheden van het volk worden vernietigd!

— Stilte! beval de kommandant. Ha, die keure telt niet, beweert gij! Wanneer werd ze afgeschaft?

— De rechten onzer steden werden niet vernietigd, sprak nu de schrijver.

— Maar het zal gebeuren! riepen de Leliaarts.

— Wat gebeuren kan is thans nog zoo niet, hernam de overste. Ik pas de wetten der gemeente toe.

— Maar de graaf eischt de dood van dien mouter. Hij heeft ook bij Roozebeke gestreden.

— Ik neem geen wraak op soldaten van een verslagen leger, verklaarde de kommandant. En beroep u niet op uw graaf! Ik ben hier aangesteld als meester. Heeft heer Lodewijk van Male ons niet zelf in het land geroepen? Laurens Pieters is vrij. Maar het huwelijk moet onmiddellijk gesloten worden, zooals de keure gebiedt.

— En dat wil ik doen, zei de priester. Kom, bruid en bruidegom, naar de Sint Janskerk.

Annie nam den arm van Laurens... Ze begaven zich naar het bedehuis. Dit was in eenige oogenblikken gevuld met een ontroerde en verheugde menigte.

— Laat ons een bode naar Brugge zenden, zei een Leliaart tot zijn vrienden. De Franschen zelf zullen een nieuw bevel geven, om dien mouter toch te dooden

en Jonkvrouw van Meetkerke gevangen te nemen. Deze kommandant heult met de oproermakers!

Geert, de palingvisser, was ook op de markt geweest. Hij snelde nu naar het veerhuis aan het Zwin. Daar zaten Gysbert en zijn vrouw in diepe droefheid.

— Laurens is vrij! juichte Geert.

De ouders keken hem vreemd aan... Laurens vrij... toch vrij... Zei hun buurman dat?

Annie had niets van haar voornemen verteld. 't Plan kon mislukken... Dan zou de teleurstelling weer zoo vreeselijk zijn. Maar nu verhaalde Geert alles. En een half uur later kwamen Annie en Laurens zelf, nu gehuwd... en het was een diep roerend wederzien. Burgers verschenen ook, wenschten de ouders geluk... Maar ze vertrouwden de Leliaarts niet... Een vriend uit de stad had reeds gezorgd dat een sloepje bij het veerhuis aanlegde. De goede kommandant kon door een ander vervangen worden, die niet zoo edel van karakter was... Annie en Laurens moesten heen...

— En wij gaan mee! verklaarde Gysbert en zijn vrouw.

Velen hielpen wat en vlug werd het huisraad opgeladen. De wind was gunstig. De sloep voer heen... ook naar Zierikzee. En van den oever van het Zwin klonk gejuich het jonge paar na.

De Leliaarts knarsetandden... Drie uur later kwam hun bode... Hij had een brief mee van een Fransch legeroverste, aan wien de kommandant gehoorzamen moest. Het was een bevel Laurens Pieters en Annie

van Meetkerke beiden naar Brugge te voeren. Ze zouden in vrijheid gesteld worden, als de heer van Meetkerke zelf verscheen.

Te laat! De sloep was reeds in zee...

En de kommandant verheugde zich over de woede der Leliaarts. Hij zelf trok ook heen... Hij wilde niet meer in dienst blijven van een vorst, die nu Vlaanderen te vuur en te zwaard liet verwoesten. Er gebeurden inderdaad schandelijke dingen. Het was zoo erg dat Lodewijk van Male zelf vroeg er mee op te houden. Maar men luisterde niet naar hem. Hij had niets meer te zeggen in zijn gewest...

Lens, de vischkoopman kreeg zijn geld niet. De Leliaarts verweten hem dat hij te lang gezwezen had. De kerel werd nu zelf bang en verliet de stad, door ieder veracht.

V.

De sloep bereikte veilig de haven van Zierikzee... Laurens zag daar het vaartuig van Boudewijn. Deze keek vreemd op, toen hij zijn ouders en broeder bemerkte.

Wat een vreugde, dat wederzien!... Boudewijn wist waar de heer van Meetkerke woonde. Hij bracht Annie en Laurens naar een kleine woning.

— Mijn kind! juichte de edelman, toen hij plots zijn dochter aanschouwde.

Bewogen omhelsde hij haar.

— Vader, nu moet ik u vertellen hoe ik gehandeld heb, zei Annie.

Ze deelde alles mede. En dan vroeg ze:

— Heb ik wel gedaan

— Ja, antwoordde de heer van Meetkerke. Ge hebt u gedragen naar mijn hart. God zegene u, mijn beide kinderen nu. Er is iets veel hoogers dan adel; het is de edeldom der ziel. En Laurens bezit die. Wees samen gelukkig. Woont hier bij mij tot er voor Vlaanderen betere tijden aanbreken.

De oudres vestigden zich met Boudewijn in een huisje aan de haven. Hun oudste zoon ging nu van hier ter vischvangst. Later kwam Annie bij hen. Want de heer van Meetkerke en Laurens bleven niet te Zierikzee.

Gent zette den strijd tegen Lodewijk van Male en de Franschen voort. De Vlamingen hadden nu tot hoofdman Ackerman... En de heer van Meetkerke en zijn schoonzoon sloten zich bij zijn leger aan... om Vlaanderen van het vreemde juk te bevrijden... Die worsteling vertellen we wel in een ander boekje.